

Taxon Eryngium planum

Název taxonu	Eryngium planum
Vědecký název taxonu	Eryngium planum
Jména autorů, kteří taxon p...	Linné (1753)
Odrůda	‘Blauer Zwerg’
Český název	máčka plocholistá
Synonyma (zahradnický pou..	Eryngium amethystinum Hort. (non L.)
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Eryngium sp.

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holarktická květenná říše, Cirkumboreální oblast a Atlanticko-eurosibiřská oblast
Biogeografické regiony - po..	z nížin východoevropského termofytika do středoasijských a sibiřských stepí (v západočínských horách k 1500 m n.m.)

Zařazení

Fytocenologický původ	psilofyt, nomofyt, hylodofyt, chledofyt - suché louky a pastviny, suché paseky, okraje cest a rudерální stanoviště
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Diza - divoce rostoucí trvalka záhonového charakteru

Popisné a identifikační znaky

Habitus	trsnatě vzpřímená trvalka obvykle do 0.8 m vysoká s širokými listovými růžicemi a vzdušnými ocelově modrými květenstvími
Kořen	bělavý, mohutný, větveně křivý, s rozšířenou hlavou
Výhony	oblé, shora bohatě větvené, příležitostně až metr vysoké, modrosivé až ocelově modré
Listy	přizemní dlouze řapíkaté, s nedělenými, srdčitě elipčitými, kožovitými čepelemi velikosti dlaně, s okraji štětinkatě zubatými, leskle zelenými
Květenství	elipčité stěsnané hlávky podpírané zvětšenými listeny spodních květů
Květy	drobné, různobalné s ostnatými kalichy, oboupohlavné, pětičetné, modré, v paždí měkce ostnatých listenů
Opylovací poměry	Samosprašná

Plody	obvejčité dvounažky bez karpoforu s přetrvávajícími zvětšenými kalichy
Semena	vysévají se skarifikovaná, nezřetelně žebrovaná merikarpia
Možnost záměny taxonu (+..	zaměnitelná s jinými máčkami sekce Plana, např. s <i>E. caucasicum</i> Trattv. nebo <i>E. creticum</i> Lam. s přizemními listy zprvu též nedělenými, ale do rozkvětu nahrazovanými peřenými a často ještě zasychajícími, navíc s delšími braktejemi; habituelně podobné <i>E. variifolium</i> Cosson má slonovinově bílou listovou nervaturu i květenství, k sekci <i>Campestris</i> spadající <i>E. dilatatum</i> Lam., <i>E. bourgatii</i> Gouan a <i>E. amethystinum</i> L. s podobnými hlávkami mají přizemní listy až dvakrát peřené a také hybridy posledního druhu s <i>E. planum</i> (<i>E. x tripartitum</i> Desf.) mají přizemní listy hluboce trojlaločné
Dlouhověkost	dlouhověká
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Červen
Konec doby kvetení	Září

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - poznámka	přístin snižuje výnosy i kvalitu kvetoucích stonků prakticky lineární řadou (Armitage, 1999)
Faktor tepla	spolehlivě mrazuvzdorná do -28°C (USDA), nejspíš i více
Faktor vody	xerofyt
Faktor půdy	propustná, chudá živinami, často roste na alkalických písčích, přizpůsobivá pH v rozpětí 6.0-8.0
Faktor půdy - vápnomilný	✓
Faktor půdy - poznámka	v kulturách pro řez květů v předjaří každoročně 4-6 kg plného hnojiva a až 4 kg dolomitického vápence pro ar

Agrotechnické vlastnosti a požadavky

Řez	kultury k řezu květů: stonky v plném kvetení s trvanlivostí 12-16 dní, obvykle však větší podíl sklizně pro sušení; výtěžnost v prvním roce jeden, ve druhém tři, v dalších letech do deseti stonků z rostliny
-----	--

Užitné vlastnosti

Období hlavního estetického...	kvetení
Použití - pro trvalky	OPD - Okraj porostu dřevin, VPz - Volné plochy záhonového charakteru, VPs - Volné plochy stepního charakteru (živné půdy s vysokým obsahem Ca), KSss - Kamenitá stanoviště - skalnatá step (štěrk, suť, skalnatý záhon), KSsk - Kamenitá stanoviště - mělký půdní profil na souvislé hornině a Z - Záhon
Použití - pro trvalky - pozná..	B 1-2 so, St 1-2 so (slunná stanoviště, mírně vlhké půdy)
Choroby a škůdci	askomycety (Rhizoctonia, Cylindrosporium, Entyloma, Leptosphaeria, Phymatotrichum, Macrophomina, Colletotrichum, Pythium) a rzi rodu Puccinia; ze škůdců mšice (Aphis, Macrosiphium, Cavariella), nosatci (Liphloeus), síťnatky (Catoplatus), krásněnky (Agonopterix, Aethes), osenice, soumrácnice a babočky (Agrotis, Erynnis, Tebenna), háďátka rodů Meloidogyne, Pratylenchus
Doporučený spon pro výsad..	kultury k řezu do 800 rostlin pro ar; v parkových výsadbách zpravidla v nezapojených skupinkách po 3-5 (10) rostlinách

Množení

Množení	Předpěstování sadby a Kořenové řízky
Množení - poznámka	výsev skarifikovaného a stratifikovaného (2°C zhruba osm týdnů) osiva (cca 10 g pro tisíc rostlin), vzchází čtyři týdny při 15°C; dělení trsů riskantní a nesnadné; kořenové řízky v předjaří do skleníku (18°C)
Mezihrnky	8 cm hrnky / sadbovače cca osm týdnů po výsevu
Konečné hrnky	kontejnery 10-12 cm
Retardace	ne
Květní tvorba	exaktní data dosud chybí; s výjimkou odrůd série 'Glitter' je nezbytná vernalizace (šest týdnů 4°C-6°C)
Doba kultivace	dopěstované rostliny druhým rokem po výsadbě (odrůdy série 'Glitter' často již v prvním roce); výsadby k řezu s výtěžností tři až čtyři roky
Odrůdy	něco přes tucet odrůd lišících se vzrůstem a vybarvením květenství: 'Blauer Glitter', 'Blaukappe', 'Fluela', 'Blue Candle' a 'Blue Dream', 'Azureum' s hlávkami ocelově modrými, šeříkově růžová 'Roseum', bělokvěté 'Silver Salentino' a 'White Glitter', zeleně proliferující 'Blue Ribbon', nízké 'Blauer Zwerg' a 'Blauer Hobbit'; nadto i pestrolisté hybridy E. planum s E. amethystinum (E.x tripartitum 'Jade Frost')

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [P 1: pole - záhon nejbližší státní silnice... / ZF - P -](#)

Ostatní

VBN statistiky 2005: Eryngium 28 milionů prodaných stonků s obratem přes 6,5 tis. eur, z toho E. planum zhruba 3 mil.prod.stonků (462 tis.eur) a z toho téměř polovina barvený produkt; nejprodávanější odrůdy 'Blue Candle' (289 tis.stonků) a 'Blue Dream' (90 tis.stonků) ---
2010: Eryngium celkem 27 mil. prod. stonků s obratem téměř 6.5 mil.eur (v řezaných květinách 30.pozice!)

Poznámka německá hodnocení 1989: 'Blauer Zwerg' *** (výborná), E.x tripartitum * (dobrá), ostatní dosud bez hodnocení - 'Bethlehem' a E.x tripartitum také Award of Garden Merit (RHS) 1999

Odkazy

- Calviño C.I.& al (2008): The evolutionary history of Eryngium (Apiaceae, Saniculoideae): rapid radiations, long distance dispersals, and hybridizations. Molecular Phylogenetics and Evolution 46: 1129-1150. - Armitage A.M. (1999): Shade affects yield and s

Grafické přílohy

